

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

**Školský vzdelávací program pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia
primárneho umeleckého vzdelávania – ISCED 1 B**

Predmet : Hra na gitare

Názov predmetu	Hra na gitare
Ročník	Tretí
Učebný plán	č. 4
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský
Spracoval	Attila Balogh
Koordinátor ŠkVP	Attila Balogh
Schválené dňa	27.júna 2013

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia. Gitarová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných množstvo gitarových škôl, metodických a koncepčných materiálov a rôznych publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na gitare oproti tradičným metódam. Ciele, prostriedky na ich dosiahnutie a hudobný materiál uvedený v učebných osnovách zabezpečujú, v prípade ich správneho použitia, získanie zručností a vedomostí pre ďalšie štúdium na konzervatóriu, ale aj uplatnenie sa žiakov v rôznych záujmových útvaroch. Obsah učebných osnov hry na gitare je koncipovaný tak, aby si žiak prostredníctvom získaných zručností a vedomostí vytváral trvalý vzťah k hudbe a k nástroju, aby si postupne osvojil potrebu samostatného štúdia a tvorbu vlastného repertoáru. Na štúdium hry na gitare sa prijímajú deti od deviatich rokov. Toto je optimálny vek prijatia dieťaťa na štúdium hry na gitare. Nevylučuje sa však prijať aj deti mladšie, pokiaľ majú požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. V prípade prijatia mladšieho žiaka je potrebné zabezpečiť primeraný nástroj. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania a úrovne talentu. Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych potrieb vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Postupným rozvíjaním a integrovaním jednotlivých technických prvkov hry a výrazových prostriedkov vytvoriť optimálne podmienky na realizáciu hudobných predstáv žiaka a vytvoriť tým východisko pre kvalitnú interpretáciu primeraných skladieb. Naďalej rozširovať kvalitu tónu z hľadiska sily a farby, rozširovať možnosti využitia jemných odtieňov a postupne budovať progresívnu dynamiku. Oboznamovať žiaka s gitarovými skladbami rôzneho charakteru (napr. valčík, menuet, sarabanda, pochod a pod.). Využiť pri tom účasť na rôznych koncertoch a počúvanie vhodných gitarových nahrávok v podaní významných umelcov. Postupne pripravovať žiaka na správnu štýlovú interpretáciu. Pokračovať v hre z listu a venovať sa komornej hre.

Špecifické ciele

Kognitívne

- Samostatne čítať pridelený notový zápis.
- Cieľavedome uplatňovať správne dodržanie úderov prstami i m a a palca.
- Učiť sa zapamätať si notový zápis väčšieho rozsahu.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.

Afektívne

- Emocionálne prežiť skladby.
- Rozlišovať charakter skladby.
- Dokázať čo najdokonalejšie interpretovať skladbu na verejnosti.
- Interpretovať skladby rôznych štýlových období.

Psychomotorické

- Interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu.
- Uplatňovať sluchovú pozornosť.
- Dbáť na uvoľnený hrací aparát.
- Zvyšovať technickú náročnosť interpretovaných skladieb.
- Celkové uvoľnenie tela a hracieho aparátu pri hre na gitare

Výchovno-vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v tretom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- pestovať zmysel pre súhru prostredníctvom štvorročnej a komornej hry,
- využívať ústretovú komunikáciu,
- vyjadriť slovne pocity a dojmy z interpretácie a z počúvania.

2. Spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- v každodenných situáciách mať schopnosť používať modely logického a priestorového myslenia.

- objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti,
- uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie hudby,
- využívať a počúvať digitálne zdroje.

4. Spôsobilosti učiť sa učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- spoľahlivo a úspešne zaznamenávať a zapamätávať si informácie, spomenúť si na ne a využívať ich pri praktickej zručnosti v hre na gitare,
- vytrvalo, iniciatívne a samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzi - predmetových vzťahoch,
- udržiavať si vytvorené správne návyky pri domácom cvičení.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- hľadať a využívať rôzne informácie,
- skúšať viaceré možnosti riešenia problému, overovať správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikovať pri podobných alebo nových problémoch,
- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách,
- učiť sa byť empatický,
- aplikovať získané návyky pri nácviiku nových skladieb,
- zvládať emócie pri vystúpení,
- prekonať počiatočné neúspechy.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky,
- uvedomovať si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizovať,
- kontrolovať vlastné konanie,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- Rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- tvoriť a prijímať umenie,
- pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy hry na nástroj	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	Podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	Gitara a zrkadlo	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	Podľa výberu	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa	Interaktívna tabuľa a tabuľa	- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	Podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky: typy nástrojov – trúbky v rôznom ladení		internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÉ ŠTANDARBY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednoduché legato, • rozširovať úderovú škálu prstov a palca pravej ruky, využívať pri to zapojenie a fixáciu rôznych svalových celkov, • zrýchliť a spresniť premiestňovanie prstov ľavej ruky po hmatníku pozdĺžnym aj priečnym smerom, • koordinovať činnosť všetkých častí ľavého ramena a vytvoriť podmienky na plynulý prechod z pozdĺžnej polohy do priečnej polohy a naopak, • nácvik malého barré, • trojzvuk hraný súčasne palcom a dvojicou prstov pravej ruky, • štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky, • hrať stupnice cez dve oktávy dur a mol 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovať sa v prvom a druhom kvadrante hmatníka. • hrá jednoduché legato • rýchlejšie premiestňuje prsty ľavej ruky po hmatníku pozdĺžnym aj priečnym smerom • hrá čisté malé barré • Hra chromatických stupníc v rozsahu oktávy – hrané na dvoch a troch strunách. Stupnice H, Fis, Cis, (Ces, Ges, Des) a ich paralelné molové stupnice. Hra stupníc typu As dur s použitím malého barré cez tri struny. Hra stupníc typu Fis 	<p>Žiak zvládol:</p> <p>repertoárové požiadavky</p> <ul style="list-style-type: none"> • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe <p>rozsah látky na ročníkovú prehrávku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hra spamäti - 1 stupnica cez 2 oktávy s kadenciou TSDDT - dve ľahšie prednesové skladby, z toho jedna zo staršieho obdobia - jedna etuda jedna ľudová alebo iná pieseň s akordickým sprievodom 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert • záverečná ročníková prehrávka

	(melodické) na dvoch až šiestich strunách, • zoznámiť sa s gitarovými značkami	dur s použitím malého barré cez štyri struny.		
2. Hudobno-teoretické poznatky	Učiť žiaka ovládať: • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené technické prvky v nových skladbách	Žiak si má osvojiť: • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách	Žiak zvládol: • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika • sebahodnotenie

Hudobný materiál :

Výber stupníc, etúd a technických cvičení zo škôl: J. Jirmal, F.Carulli – Carcassi.

Prednesová literatúra: J.Krieger: Menu et. Bouré, J.S. Bach: Musette.

J. Kotík – Prvý prednes pre gitaru – výber.

Zelenka – J. Obrovská: Prednesové skladby výber – Prvý album.

Carulli: Siciliana, Larghetto.

Giuliani: Výber rôznych skladieb podľa uváženia učiteľa a primeraným schopnostiam žiaka.

Rozvíjanie komornej hry.

Gítara + sprievod – klavír, flauta, husle.

Rôzne piesne – melódia + akordický sprievod: žiak – učiteľ, žiak – žiak.